

**Valtiovarainvaliokunnan mietintö
N:o 34 Hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion osanotosta Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki nimisen pankkiyhtiön toiminnan laajentamiseen maatalouden velkain vakauttamista varten sekä tästä aiheutuvasta lisäyksestä vuoden 1931 tulo- ja menoarvioon.**

Eduskunta on pöytäkirjanottein kuluvan syyskuun 2 päivältä lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmisteltavaksi Hallituksen esityksen n:o 59 laiksi valtion osanotosta Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki nimisen pankkiyhtiön toiminnan laajentamiseen maatalouden velkain vakauttamista varten sekä tästä aiheutuvasta lisäyksestä vuoden 1931 tulo- ja menoarvioon.

Käsiteltävänä olevaan esitykseen sisältyy, paitsi ehdotusta Osakeyhtiö Maakiinteistöpankin muodostamisesta sellaiseksi luottolaitokseksi, jonka tehtäväksi tulisi maatalouden lyhytaikaisten luottojen vakauttaminen, laajahko selonteko nykyisen talouspuolan vaikutuksista maatalouteen yleensä sekä niistä toimenpiteistä, joihin Hallitus jo on ryhtynyt tai suunnittelee ryhdyttäväksi maatalouden harjoittajain vaikean taloudellisen aseman helpottamiseksi. Valiokunta puolestaan on katsonut asiakseen lausua mielensä ainoastaan esityksessä ehdotetusta lainsäädännöstä sekä niistä lisämäärärahoista, joita esityksessä ehdotetun lain hyväksymisestä aiheutuisi kuluvan vuoden tulo- ja menoarvioon.

Valtion nykyiseen rahalliseen asemaan katsoen olisi ollut suotavaa, että esityksessä tarkoitettu rahalaitos, jonka tarkoituksena on, myöntämällä myös toissijaista kiinnitysluottoa sekä luottoa kiinnityksen vakuudella maatalousirtaimistoon ja arvometseen, toimia maatalouden lyhytaikaisten ja

kalliskorkeisten velkain muuttamiseksi edullisemmiksi pitkäaikaisiksi lainoiksi, olisi aikaansaatu ilman että valtion olisi tarvinnut käyttää varojaan sen perustamiseen. Sellaisen lainausliikkeen harjoittaminen kuin tässä on kysymyksessä tuo kuitenkin mukanaan niin suurta tappion vaaraa ja tarjoaa siksi vähän ansaitsemismahdollisuuksia, että yritys jätettynä kokonaan yksityisen yritteliäisyyden varaan olisi jäänyt toteutumatta. Valtion osanotto mainitun rahalaitoksen perustamiskustannuksiin näyttää näinollen välttämättömältä. Esityksestä ja valiokunnalle esitetystä asiakirjoista käy myöskin ilmi, että yrityksen toteuttamista varten valtion on yskityisille osakkeen merkitsijöille annettava heidän osakkeidensa lunastamisesta esityksessä tarkoitettu sitoumus. Valiokunnan mielestä on esitys hyväksyttävä myöskin siinä kohdin, että tarkoitetun hypoteekkilaitoksen obligatioille annetaan valtion takuu ja verovapaus sillä tavoin, kuin esityksessä ehdotetaan.

Esityksessä puheenaolevan luottolaitoksen toimintaa varten oleva suunnitelma on valiokunnasta näyttänyt pääkohdissaan tarkoituksenmukaiselta. Näyttäisi kuitenkin olevan aihetta harkita, eikö laitoksen liikkeelle laskemien obligatioiden korko voisi olla jonkun verran alhaisempi kuin esityksessä mainitaan. Valiokunta ilmoittaa myös olevansa sitä mieltä, että niiden, joiden hallussa ole-

via maanviljelijäin sitoumuksia näillä obligatioilla lunastetaan, tulisi ottaa obligatit vastaan niiden nimellisarvosta. Mitä muuten tulee lainausliikkeen hoitoon, katsoo valiokunta asiakseen etenkin niitä sitoumuksia silmälläpitäen, joihin valtion on tämän yrityksen puolesta mentävä, huomauttaa, että lainan vakuudeksi tulevan omaisuuden arvioinnissa olisi varovaisuutta noudatettava ja että lainoja olisi myönnettävä ainoastaan sellaisille maanviljelijöille, joiden talous on siksi terveellä pohjalla, että he saamansa lainan avulla voivat saada luottoasiansa järjestykseen. Milloin lainaa annettaessa tulee kysymykseen akordin myöntäminen, olisi tarkoin pidettävä silmällä, etteivät yksityiset velkojat pääse hyötymään lainasta saatavissa olevan vakuuden kustannuksella. Lainavaroja olisi käytettävä tasapuolisesti sekä rahalaitoksista että yksityisiltä saatujen lyhytaikaisten luottojen järjestämiseksi asettamatta ketään velkojaa etuoikeutettuun asemaan.

Kannattaen esitystä valiokunta kunnioittaen ehdottaa

Helsingissä 7 päivänä syyskuuta 1931.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Furuhjelm, varapuheenjohtaja Helo, vakinaiset jäsenet Cajander, Harvala, Hirvensalo, Hästbacka, Junnila, Korpisaari, Leppälä, Lohi, Moilanen, Puittinen, Ran-

että Eduskunta päättäisi hyväksyä esityksessä olevan lakiehdotuksen muuttamattomana.

Lisäksi valiokunta esityksen mukaisesti ehdottaa

että Eduskunta päättäisi myöntää lisäykseksi kuluvan vuoden tulo- ja menoarvioon, ylimääräisen menoarvion V lukuun, uutena 9 momenttina, 8,000,000 markkaa Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki nimisen pankkiyhtiön osakkeiden hankkimiseksi valtiolle;

myöntää lisäykseksi kuluvan vuoden tulo- ja menoarvioon ylimääräisen menoarvion VIII lukuun, uutena 34 momenttina, 3,000,000 markkaa avustukseksi Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki nimiselle pankkiyhtiölle; sekä

oikeuttaa valtioneuvoston sanottujen lisämenojen suorittamiseen käyttämään valtiovaraston pääomasäästöä.

tala, Saarinen, Seppälä, Sventorzetski, Tarkkanen, Turja (osittain) ja Welling sekä varajäsenet Janhonen, Kuisma ja Pojanluoma (osittain).

Vastalauseita.

I.

Valiokunnan hyväksymän lakiehdotuksen mukaan on valtio yksinään vastuussa kaikista Maakiinteistöpankin sitoumuksista. Valtio lunastaa 10 vuoden kuluttua nimelisarvosta ne pankin osakkeet, jotka yksityiset rahalaitokset nyt merkitsevät, vaikkapa osakkeilla silloin ei olisi mitään arvoa. Pankkia perustettaessa sijoittaa valtio siihen nyt heti rahaa 14 miljoonaa markkaa, takaa pankin obligatiot 200 miljoonan markan määrään asti ja vapauttaa lisäksi obligatioiden omistajat tulo- ja omaisuusverosta. Tällaisia etuja ei mikään muu kiinteistöluottolaitos ole saanut.

Olemme koettaneet valiokunnassa saada valtion riskiä vähennetyksi, mutta onnistumatta. On kohtuutonta, etteivät yksityiset rahalaitokset ota mitään osaa riskissä, vaikka pankki juuri näiden hallussa olevista enemmän tai vähemmän epävarmoista saatavista joutuu vastaamaan. Asiantuntijan ilmoituksen mukaan ei pankki ottaisi ollenkaan hoitaakseen sellaisten maanviljelijäin lyhytaikaisia velkoja, joiden peltoala on alle 10 ha, vaan jäisivät nämä Asutusrahas-

ton ja Osuuskassojen Keskuslainarahaston hoidettavaksi, vaikka näillä ei ole mahdollisuutta myöntää sellaista kiinnitysluottoa kuin Maakiinteistöpankki myöntäisi, joten esityksen hyväksymisellä ei ensinkään helpotettaisi pienviljelijäin asemaa, vaan joutuisivat nämä veroina maksamaan osan pankin tappioista. Kun lisäksi Maakiinteistöpankin pääasiallinen merkitys olisi vain siinä, että se vaihtaisi rahalaitosten ja yksityisten hallussa olevia lyhytaikaisten velkojen saamistodistuksia valtion takaamiin verovapaisiin obligatioihin, jotka veronmaksajat voivat joutua loppukädessä lunastamaan ja kun asiantuntija on ilmoittanut, että valtion osuutta mahdollisesti myöhemmin vielä lisättäisiin, koska nyt, valtion ulkomaisia luotonantajia silmälläpitäen, ei ole katsottu voitavan ehdottaa suurempaa summaa kuin 200 miljoonaa, emme ole voineet yhtyä valiokunnan enemmistön kantaa, vaan ehdotamme kunnioittaen

että Eduskunta hylkäisi hallituksen esityksen.

Helsingissä, syyskuun 7 päivänä 1931.

Kaarlo Harvala.
Hilda Seppälä.
Viljo Rantala.

Johan Helo.
M. Puittinen.
Yrjö Velling.

R. Swentorzetski.

II.

Tietoisena siitä, että hätätila on suuri maata viljelevän väestön keskuudessa maan kaikissa eri osissa, olen kannattanut Halli-

tuksen ehdotusta valtion osanotosta Osakeyhtiö Maakiinteistöpankin toiminnan laajentamiseen maatalouden velkain vakautta-

mista varten, kuitenkin sillä nimenomaisella vaatimuksella, että valtioneuvoston tulisi kunnallisviranomaisten välityksellä hankkia tietoja hätätilasta kussakin kunnassa, ennenkuin pankki aloittaa lainausliikkeensä. Mielestäni on välttämätöntä, että Hallitus ja kysymyksessä oleva pankki ovat ennen avustustoiminnan aloittamista selvillä asiain todellisesta tilasta, sillä muuten voi helposti tapahtua, että todellisessa tarpeessa olevat eivät pääse nauttimaan valtion tarjoamaa avustusta, vaan pikemmin sellaiset lainanottajat, jotka kevytmielisesti ovat ottaneet lainoja, saavat velkansa siirretyiksi valtion niskoille. Olen senvuoksi pitänyt välttämättömänä saada perusteluissa mainituksi, ettei pankki saa alkaa toimintaansa, ennenkuin on olemassa selvitys kysymyksessä olevan avun tarpeesta maan eri kunnissa. Tämä selvitys olisi sitten pantava pankin toiminnan perustaksi, jotapaitsi pankin tulisi täydentää selvitystä hankkimalla tietoja kullakin paikkakunnalla toimivilta rahalaitoksilta, kuten osuuskassoilta, säästöpan-

keilta sekä yksityispankkien haarakontto-reilta ja asioimistoilta.

Kun en ole voinut saada valiokuntaa ottamaan edellämainittua perustelua valiokunnan mietintöön, on minun pakko esittää tämä perustelu Eduskunnalle, joten ehdotan,

että Eduskunta päättäisi mietinnön neljännen kappaleen neljännen lauseen jälkeen ottaa seuraavaa:

„Siihen nähden ettei ole olemassa luotettavaa selvitystä siitä, paljonko varoja tarvitaan vallitsevan hätätilan avustamiseksi eri kunnissa, on Eduskunta sitä mieltä, että sellainen selvitys on Hallituksen toimenpiteestä hankittava kunnallisviranomaisten kautta, ja että Hallituksen tulisi määrätä, ettei Maakiinteistöpankki saa ryhtyä lainausliikettä harjoittamaan, ennenkuin sanottu selvitys on hankittu ja suunnitelma laadittu niiden varojen jakoa varten, joita pankki tämän Eduskunnan päätöksen nojalla saa käytettäväkseen”.

Helsingissä 7 päivänä syyskuuta 1931.

J. E. Hästbacka.